

Antwoord

van Gedeputeerde Staten

op vragen van

A.H.K. van Viegen (PvdD)

(d.d. 26 oktober 2020)

Nummer

3685

Onderwerp

Schriftelijke vervolgvragen afschot damherten Hoeksche Waard

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

De beantwoording van schriftelijke vragen over de uitroeiing van de damhertenpopulatie in de Hoeksche Waard nr. 3643, d.d. 15 september 2020¹ roept bij de Partij voor de Dieren veel vragen op. Naar aanleiding hiervan legt de Partij voor de Dieren de volgende vervolgvragen voor.

1. *In antwoord op vraag 4 in noot 2 staat 'De prognose is gebaseerd op rekenregels m.b.t. populatieontwikkeling van damherten.' Op basis van welke rekenregels is de prognose gebaseerd?*

Antwoord

Bij populatiedynamica van damherten wordt ervan uitgegaan wanneer binnen een populatie damherten de geslachtsverhouding niet 1:1 is, 35% van de vrouwelijke dieren een kalf krijgen. Op basis van deze rekenmethode is de prognose gemaakt.

2. *Het damhert (*Dama dama*) is op grond van de Wet natuurbescherming aangewezen als beschermde inheemse diersoort. Een in het wild levend damhert zowel wat betreft uiterlijk als gedrag voldoet aan de criteria om te worden beschouwd als *Dama dama*, moet dit dier volledige wettelijke bescherming genieten. Dit naar analogie van de bescherming van vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Alleen vogels die in gevangenschap zijn geboren en opgekweekt (hetgeen kan worden bewezen door een gesloten voeding of een chip) vallen niet onder de bescherming van de Vogelrichtlijn. Op grond van welke kenmerken of gedragingen van de betreffende damherten komt u tot de conclusie dat het hier gaat om in gevangenschap geboren en opgegroeide damherten?*

---

¹ <https://zuidholland.partijvoordedieren.nl/vragen/schriftelijke-vragen-afschot-damherten-hoeksche-waard>

Antwoord

Begin jaren 90 kwamen een gering aantal 'wilde' damherten voor op de Veluwe en het duingebied. Op andere plekken werden ze toen niet als 'wild' beschouwd². Damherten komen niet van nature voor in de polders van de Hoeksche Waard. Deze verwilderde damherten met hun nakomelingen zijn rond het jaar 2000 ontsnapt uit privébezit. Het is ons niet bekend wie de oorspronkelijke eigenaar is. In de Hoeksche Waard worden op meerdere locaties damherten gehouden die niet hoeven te worden voorzien van een oormerk. Het komt helaas geregeld voor dat gehouden damherten ontsnappen uit dergelijke hertenparkjes³.

3. *In de beantwoording staat 'Ten overvloede willen wij u erop wijzen dat het hier gaat om verwilderde dieren, het zijn dieren die van nature niet thuishoren in dit gebied.' Het damhert is volgens de Wet natuurbescherming een beschermde inheemse diersoort en deze beschermde status geldt in het hele land. Zolang niet kan worden aangetoond dat het hier gaat om dieren die uit gevangenschap afkomstig zijn geboren en vervolgens zijn ontsnapt of losgelaten, moet ervan worden uitgegaan dat het hier gaat om op grond van de wet beschermde dieren. Dat betekent dat de gunstige staat van instandhouding van deze soort niet in gevaar mag worden gebracht (art. 3.8 lid 5 Wnb).*
- a. *Wie was de eigenaar van de damherten?*
- b. *We ontvangen graag overtuigend bewijsmateriaal dat het hier om verwilderde damherten gaat.*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 2

4. *Het damhert moet volgens Nederlandse wetgeving als een inheemse soort worden beschouwd. Hoe lang is deze populatie bij de provincie bekend? En wat is precies de reden dat er nu ineens wordt ingegrepen?*

Antwoord

Dat in de Hoeksche Waard verwilderde damherten leven is geruime tijd bekend bij de provincie. De groep heeft tot nog toe echter geen grote problemen veroorzaakt. Inmiddels blijkt dat de populatie goed gedijt en snel groeit. Als er nu niet wordt ingegrepen is de prognose dat de populatie op korte termijn flink verder zal toenemen. De kans op aanrijdingen, schade en overlast wordt dan aanzienlijk groter. Hoe langer er gewacht wordt met ingrijpen hoe meer damherten er in de toekomst moeten worden gedood, zoals de ervaring leert met de damherten in het Noord- en Zuid- Hollandse duingebied en in andere delen van het land. Met tijdig ingrijpen wordt onnodig dierenleed voorkomen.

---

² Nota Jacht en Wildbeheer 1993 (TK 22 908 nr 1-2, par. 7.3.1, pag 41).

³ <https://www.ad.nl/rotterdam/zoektocht-naar-vier-ontsnapte-hertjes-alsof-ze-konden-vliegen~a20cca71/>

5. *Welke preventieve maatregelen zijn onderzocht en hoe zijn deze gewogen?*
6. *Is overwogen om de populatie via sterilisatie van de bokken op een natuurlijke wijze uit te laten sterven? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord op vraag 5 en 6

Het gaat hier om verwilderde dieren, het zijn dieren die van nature niet voorkomen in dit gebied. Verwilderde dieren hebben juridisch een andere status dan wilde dieren. Op grond van artikel 3.18, vierde lid jo. 3.8, vijfde lid van de Wet natuurbescherming hoeft er bij een opdracht niet te worden getoetst of er geen andere bevredigende oplossingen zijn. Ten behoeve van het faunabeheerplan damherten duingebieden Noord- en Zuid-Holland 2020-2026 is onderzoek verricht naar de mogelijkheden voor de reductie van damherten door andere maatregelen dan afschot, zoals 'verhuizen van damherten', 'vangen en doden in een vangkraal', 'anticonceptie toedienen', of 'roofdieren inzetten'. Vanuit deze ervaringen weten wij dat de hiervoor genoemde maatregelen op dit moment geen optie zijn. Er wordt nagedacht over een mogelijke pilot binnen provincie Zeeland om damherten in een afgesloten gebied laparoscopisch te steriliseren. Dit onderzoek zal naar verwachting enkele jaren in beslag nemen, voordat er resultaten worden gepresenteerd. Wij houden deze mogelijke pilot nauwlettend in de gaten.

7. *U stelt 'Het treffen van aanvullende preventieve maatregelen (zoals hekken, waarschuwborden en wildspiegels) is wellicht plaatselijk mogelijk, maar gelet op de openheid en weidsheid van het gebied en het feit dat niet alle wegen in het gebied in provinciaal beheer zijn, garandeert dit geenszins dat aanrijdingen met damherten worden voorkomen.' Bent u met ons van mening dat, als we beschermde in het wild levende dieren werkelijk willen beschermen, er nooit sprake kan zijn van volledige vrijwaring van aanrijdingen?*

Antwoord

In het wild levende populaties grote hoefdieren, in combinatie met een drukke infrastructuur, zullen altijd een risico op aanrijdingen met zich meebrengen. Aanrijdingen met natuurlijk in het wild levende beschermde dieren proberen wij echter zo veel mogelijk te voorkomen door o.a. het treffen van (preventieve) maatregelen en het toestaan van beheer.

8. *Bent u van mening dat de uitroeiing van de gehele lokale populatie in verhouding staat tot het belang van de openbare veiligheid (Op de Provinciale wegen N487, N488 en N491, hebben volgens Dora de afgelopen 5 jaar geen aanrijdingen plaatsgevonden! Op rijksweg A29 ging het slechts om 1 aanrijding)? Zo ja, kunt u beargumenteren waarom?*

Antwoord

De populatie van ca. 30 verwilderde damherten is nu nog overzichtelijk. Als er niet wordt ingegrepen is de prognose dat de populatie in 2023 is toegenomen tot 123 damherten. De kans op aanrijdingen, schade en overlast wordt dan aanzienlijk groter. Uiteindelijk is ingrijpen onvermijdelijk. Door vroegtijdig in te grijpen, nu het aantal dieren nog beperkt is, voorkomen we meer dierenleed. Zie ook het antwoord op vraag 4.

9. *Antwoord vraag 6, 7 en 8: 'Wij kiezen in dit geval voor de meest diervriendelijke aanpak. Op dit moment betreft het nog een relatief kleine populatie. Hoe langer er gewacht wordt met ingrijpen hoe meer damherten er in de toekomst moeten worden gedood.'*
- a. *Bent u met ons van mening dat er afgezien van het doden van dieren andere maatregelen mogelijk zijn om de kans op aanrijdingen te beperken?*
  - b. *Bent u met ons van mening dat als er minder ingrijpende (niet-dodelijke) middelen voorhanden zijn de kans op aanrijdingen te beperken voorhanden zijn, voor deze middelen moet worden gekozen en geen toestemming kan worden gegeven voor meer ingrijpende (dodelijke) middelen? Zo nee, waarom niet?*
  - c. *Bent u met ons van mening dat het doden van de betreffende dieren de meest vergaande inbreuk is op de integriteit van het dier en daarom niet de meest diervriendelijke aanpak is? Zo nee, waarom niet?*
  - d. *Bent u met ons van mening dat het recht van de betreffende dieren op leven hiermee ernstig wordt geschonden en daarom niet de meest diervriendelijke aanpak is? Zo nee, waarom niet?*
  - e. *In de beantwoording staat: 'We weten reeds uit ervaringen op andere plaatsen in Nederland op het gebied van faunabeheer in relatie tot (dam)herten dat onder meer het toepassen van anticonceptie en het vangen en verplaatsen geen optie is.'*
    - a. *Welke ervaringen zijn dat?*
    - b. *Onze ervaring is dat het verplaatsen van dieren goed mogelijk is, zoals blijkt uit een gedegen onderzoek van Natuurmonumenten⁴. Bent u bereid om dit nader te onderzoeken, alvorens tot uitroeiing van de populatie over te gaan? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Bij de bestrijding van natuurlijk in het wild levende beschermde inheemse diersoorten die overlast of schade veroorzaken hebben we aandacht voor het dierenwelzijn op de lange en korte termijn. Dat betekent dat primair gezocht wordt naar diervriendelijke, niet-dodelijke maatregelen om schade of overlast te voorkomen. Als dergelijke maatregelen niet haalbaar zijn of onvoldoende effect hebben wordt het doden van dieren toegestaan. Ook wordt de afweging gemaakt of het doden van een klein aantal dieren op korte termijn kan voorkomen dat er op lange termijn veel meer dieren moeten worden gedood, hetgeen een veel grotere en meer langdurige aantasting van het dierenwelzijn zou betekenen. Zie ook het antwoord op de vragen 5 en 6

Den Haag, 8 december 2020

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek drs. J. Smit